

Het ontstaan en de geschiedenis van het Schiedams Schoolbuitenhuis (Vrachelse Heide 155, op de grens van Teteringen en Oosterhout)

Vele Teteringenaren en passanten zullen zich wel eens hebben afgevraagd waarheen het bord "Schiedams Schoolbuitenhuis" op het Hoeveneind leidde, hetgeen de redactie op het idee bracht er eens een artikel aan te wijden.

Na lang zoeken naar informatie bracht een e-mailtje aan het Schiedams Gemeentearchief uitkomst, met dank aan mw. Nita Friedel, die de informatie stuurde die voor onderstaand artikel, geschreven door Ria Hendriks, gebruikt is.

In een artikel in de Schiedamsche Courant van 17 juli 1941 over de Nederlandse Jeugdherbergcentrale wordt geschreven dat de jeugdherbergen in de stille maanden benut zouden kunnen worden als **schoolbuitenhuis**, waarbij de algemene opzet is, dat groepen leerlingen, liefst klasgewijze, gedurende een week buiten vertoeven, om daar volgens een vastomlijnd programma te werken. Gemeenschapszin zou pas ten volle tot ontwikkeling komen, wanneer

zij wordt betracht in een sfeer van samen-werken aan een kleine welomschreven taak, aan een bepaald onderwerp. "Niet een reeks van dingen of vakken; maar één ding, één vak goed!" wordt geciteerd uit de brochure "Het Schoolbuitenhuis" van Dr. C.P. Gunning.

Het eerst gevonden officiële bericht dat melding maakte van het Schiedams Schoolbuitenhuis dateert van eind 1953.

Op 24 december 1953 stuurt de gemeente Oosterhout twee ruwe situatieschetsen aan het Bureau Onderwijs te Schiedam betreffende enige percelen grond die mogelijk geschikt zouden kunnen zijn voor het bouwen van een schoolbuitenhuis, waarbij de burgemeester (van 1944 - 1961 de heer Van Oers) zijn voorkeur uitspreekt voor percelen op "De Katjeskelder", omdat daar makkelijker gezamenlijk gebruik gemaakt kan worden van de toegangsweg, elektriciteit, drinkwater en telefoon.

Op 14 mei 1954 deelt de Oosterhoutse burgemeester aan Schiedam mede dat het gemeentebestuur van Teteringen bereid is een gedeelte van het beoogde perceel bosgrond te verkopen.

14 september 1954

In de vergadering van Burgemeester en Wethouders van Schiedam wordt dit aan de collegeleden medegedeeld. Omdat de zaak al in de pers bekend is geworden, wordt besloten met spoed een voorstel aan de Raad te doen tot aankoop van de grond in afwachting van de plannen van bouw en exploitatie.

16 september 1954

Uit het voorstel aan de Raad: het doel van het schoolbuitenhuis is de Schiedamse schooljeugd in schoolverband een week per jaar de gelegenheid te bieden buitenshuis te verblijven om naast het ontvangen van onderwijs ook te genieten van de recreatie, welke het verblijf in een landelijke omgeving kan bieden.

Er is brede instemming, ook vanuit de besturen van de bijzondere lagere scholen, voor het idee om te komen tot de stichting van een permanent gebouw in een mooi gedeelte van ons land, bestemd voor de hoogste klassen der scholen gedurende één werkweek per jaar per klas in de daarvoor geschikte maanden van het jaar.

Uitgaande van 1800 zesdejaars leerlingen van openbaar en bijzonder onderwijs gezamenlijk, zou een gebouw voor 100 leerlingen voldoende zijn, aangezien dan in 20 weken elk zesde leerjaar aan de beurt kan komen.

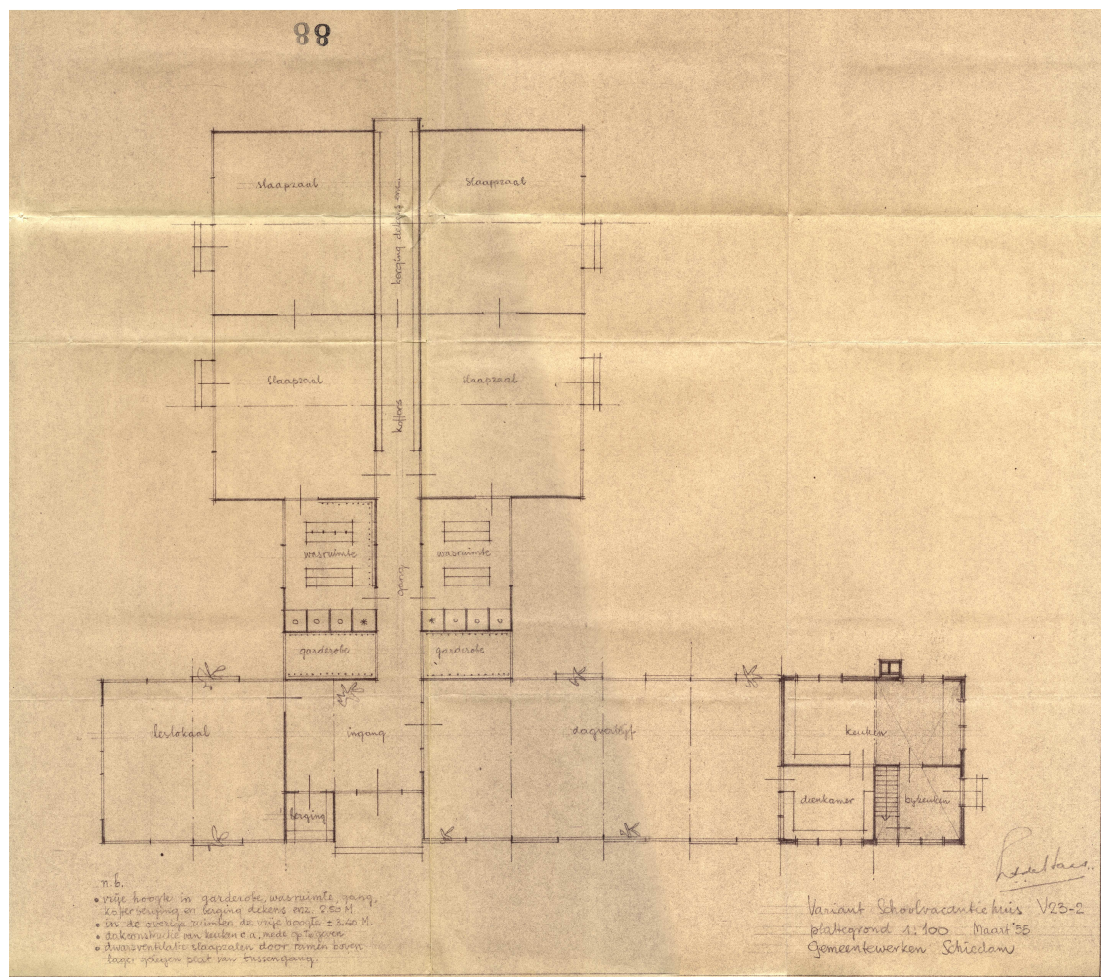
Op 22 oktober 1954 besluit de Raad akkoord te gaan met het voorstel om een perceel bosgrond van circa 1,7 ha aan te kopen tegen een prijs van ongeveer 10 cents per m².

In de notariële transportakte van 24 april 1957 wordt gesproken over twee percelen grond te Teteringen, gelegen aan de Vrachelse Heide, Teteringen Sectie A nr. 672 en Oosterhout sectie N, nr. 1355, samen 1 ha, 43 aren en 45 ca., voor een bedrag van f. 1.434,50 k.k. (na een nieuwe meting).

Op 9 maart 1955 volgt een handgeschreven notitie:

Van notaris Blaisse (te Schiedam) is bericht ontvangen dat de gemeentesecretaris van Teteringen niets wist van de verkoop. De burgemeester van Teteringen (van 1935 - 1958 de heer Van der Meulen) zou gezegd hebben dat de raad reeds tot verkoop had besloten. De burgemeester ontkennde dit en verklaarde dat er geen besluit genomen was. Het was hem nog niet eens precies bekend welke grond en hoeveel Schiedam wilde hebben. Er waren slechts voorlopige besprekingen gevoerd, maar een verzoek van Schiedam was nimmer ontvangen. Dat verzoek werd nog dezelfde dag gedaan.

Op 16 april 1955 stuurt Gemeentewerken Schiedam de tekeningen van het definitieve ontwerp voor het te bouwen schoolvakantiehuis, zie de afbeeldingen hieronder.

GEMEENTEWERKEN SCHIEDAM

KANTOOR: KORTE HAVEN 33

TELEFOON 69320 (3 LIJNEN)

POSTGIRO 273566

2002

2582

Aan
het College van Burgemeester
en Wethouders van
Sch i e d a m.

UW KENMERK

UW BRIEF VAN

ONS KENMERK No.138/13
dH/vL

ONDERWERP: Schoolvacantiehuis
der Gemeente Schiedam.

SCHIEDAM, 16 April

19 55

Hierbij heb ik de eer Uw College te doen toekomen de tekeningen van het definitieve ontwerp voor het in de gemeente Oosterhout (N.Br.) te bouwen schoolvacantiehuis.

Het plan omvat :

- a) een dagverblijf ;
- b) een schoollokaal ;
- c) een keuken, dien- en bijkeuken ;
- d) een centrale verwarmingskelder ;
- e) een provisiekelder ;
- f) slaapzalen met was- en toiletruimten en
- g) garderobes, bergruimte voor koffers, dekens, enz.

Met uitzondering van de keukenafdeling, die met het oog op het brandgevaar in steen is uitgevoerd, zijn de gebouwen van hout, in montagebouw op te trekken. De slaapzalen bieden tezamen ruimte aan minstens 80 kinderen; voor de begeleiders zullen door middel van puien op deze zalen slaappleatsen worden afgescheiden. Op een woonruimte voor een huisbewaarder is niet gerekend. Volgens de Burgemeester van Oosterhout zal het zeer wel mogelijk zijn voor het verzorgen van het vacantiehuis onder de inwoners van zijn gemeente geschikte personen te vinden.

Het oorspronkelijke plan voor het vacantiehuis is reeds in Februari jl. in Oosterhout besproken met de Burgemeester en de Directeur van Openbare Werken, die tevens Commandant is van de Brandweer, aldaar.

-- 2 --

GEMEENTEWERKEN SCHIEDAM

Geadresseerde

Het College
v. B. & W.
Schiedam.

Ons kenmerk No. 138/13

Datum 16-4-'55

Blad No. 2

Ook is het plan voorgelegd aan de supervisor, de architect Jos. Bedaux te Tilburg en de Provinciaal Planologische Dienst van Noord-Brabant.

Daar hierbij geen bezwaren zijn ontmoet mag worden aangenomen, dat ook het gewijzigde plan zal worden goedgekeurd. De kosten van het hierbij gevoegde ontwerp worden geraamd op f. 175.000,-- , inclusief tekenlonen, toezicht tijdens de uitvoering en de bedrijfskosten voor deze Dienst.

Verder zijn in het bedrag in hoofdzaak begrepen :

de bouwkosten-grondwerk, betonwerk, metselwerk, loodgieterswerk, elektrische installatie, aankoop en monteren van de houtbouw	f. 94.500,-- ;
aanleg drinkwater- en brandleiding	" 12.000,-- ;
aansluiting op electrisch net der P.N.E.M. "	4.000,-- ;
speelwerktuigen en vloerbedekking	" 5.000,-- ;
meubilair en gordijnen	" 18.000,-- ;
diversen w.o. keukenkasten en rekken	" 3.800,-- ;
bliksembeveiliging	" 2.500,-- ;
schilderwerken	" 4.200,-- ;
centrale verwarmingsinstallatie (oliestock)"	16.800,-- en
de post onvoorziene werken	" 5.000,-- .

Voor de goede orde maak ik Uw College er op attent, dat van de P.N.E.M. nog geen opgave is ontvangen van de kosten van aansluiting op haar lichtnet ; het hierboven vermelde bedrag van f. 4.000,-- is voorlopig door mij geraamd.

Indien Uw College met het plan zou kunnen instemmen verzoek ik U te willen bevorderen, dat voor de bouw en inrichting van dit project een crediet ten bedrage van f. 175.000,-- ten laste van de Kapitaaldienst van de lopende begroting wordt beschikbaar gesteld. Het gehele bedrag zal vermoedelijk nog dit jaar worden verwerkt.

De voor deze aanvraag benodigde bescheiden vindt U hierbij ingesloten.

div. bijlagen.

De Directeur,

Gez.: *H*

"Gezien
Accoord".

Coll.: *h*

Op 27 april 1955 gaat de gemeenteraad van Teteringen akkoord met de verkoop van de grond.

Op 7 mei 1955 wordt voorgesteld over te gaan tot de bouw, waarvoor de kosten begroot worden op f. 175.000,--. Jaarlijks zal dan nog een bedrag van f. 30.000,-- tot f. 33.000,-- beschikbaar moeten worden gesteld. Tevens wordt voorgesteld een commissie van advies onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van B&W in het leven te roepen.

Op 17 mei 1955 stuurt B&W waarin zij aangeven dat er reeds enige jaren aandacht is voor de steeds hoger wordende bedragen, die door de leerlingen van de Schiedamse scholen worden betaald voor de jaarlijkse schoolreisjes. De lasten zijn voor de ouders waarlijk niet gering, het komt dikwijls voor dat de leerlingen van f. 6,-- tot f. 15,-- sparen om 1, 2 of 3 dagen met een schoolklas uit te gaan. Reisjes die over het algemeen geen grote pedagogische waarde hebben. Daarom werd reeds lang gezocht naar een mogelijkheid de schoolkinderen op een meer bevredigende wijze enige dagen ontspanning te bezorgen.

Men meent deze mogelijkheid te zien in de stichting van een schoolbuitenhuis in de gemeente Oosterhout, op het reeds daartoe aangekochte stuk bosgrond van de gemeente Teteringen. Hierdoor zouden de kinderen een gehele week - verlost van het rumoer en de nauwte van de grote stad - kunnen vertoeven in een omgeving met prachtig natuurschoon. Het perceel grenst aan een terrein van ongeveer 800 ha., waar stuifduinen het bos- en heidelandchap afwisselen. Op het aangekochte terrein kan een schoolbuitenhuis worden gebouwd, dat zeer geschikt is voor het verblijf van 80 - 100 kinderen, dat bovendien gelegenheid biedt om daarin onderwijs te geven, hetgeen voor een gedeelte van de dag gewenst is.

Er is een breed draagvlak voor het buitenhuis, dat niet alleen een recreatieve betekenis heeft, maar ook van waarde kan zijn voor de pedagogische beïnvloeding van de stadskinderen, die soms zovèr van de natuur afstaan dat ze er mede daardoor weinig eerbied voor opbrengen. Men verwijst verder naar bovengenoemde bouwplannen.

De verzorging van de kinderen en het schoonhouden van het gebouw zouden in handen gegeven kunnen worden van de Stichting "Vacantie-verblijven Lagere Schooljeugd", die jarenlang ervaring heeft met het onderbrengen en verzorgen van groepen kinderen in kampuizen. Het is bekend dat er omtrent haar werk grote tevredenheid bestaat.

De directrice van de Stichting is bereid de verzorging der kinderen op zich te nemen à raison van f. 11,50 per week. Voor dit bedrag worden de maaltijden verstrekt en wordt het gebouw schoongehouden. De gemeente Schiedam heeft daarmee geen enkele bemoeienis. De menu's worden vastgesteld aan de hand van de menustaten van de Nationale Voedingsraad. Daar het o.i. gewenst is de kinderen iedere dag fruit te geven na de hoofdmaaltijd, zal het nodig zijn hiervoor met een extra bedrag rekening te houden, omdat in de prijs van f. 11,50 slechts de kosten van tweemaal fruit per week zijn inbegrepen.

Huishoudelijk personeel zal door de Stichting zoveel mogelijk gezocht worden in de plaats waar het "huis" gevestigd is. De burgemeester van Oosterhout zegde hiervoor reeds zijn medewerking toe. Ook voor de bewaking in de winter wil hij behulpzaam zijn door het aanwijzen van een vertrouwd man.

Het plan is berekend op een capaciteit van ongeveer 80 kinderen, maar biedt een goede mogelijkheid voor de onderbrenging van circa 100 kinderen, wat vooral nodig zal zijn in de jaren 1958 en 1959, wanneer de zesde klassen van alle lagere scholen zeer bezet zullen zijn.

Om alle zesdeklassers aan bod te laten komen, zou het gebouw gedurende circa 20 weken per jaar in gebruik moeten zijn in de maanden april t/m juli, september en oktober. Het gebouw moet daarom wel verwarmd kunnen worden d.m.v. centrale verwarming, daar het een houten gebouw zal zijn.

De kinderen zouden elk f. 10,-- per week kunnen bijdragen, hetzelfde bedrag als voor een één- of tweedaags schoolreisje. Het vervoer kan geschieden per autobus., waarvoor geen afzonderlijke bijdrage kan worden verlangd. Er van uitgaande dat er een aantal kinderen zal zijn waarvan moeilijk een bijdrage van f. 10,-- kan worden verlangd, blijft er voor de gemeente een tekort op de exploitatierekening van circa f. 30.000,-- per jaar.

Resumerend stelt B&W voor over te gaan tot de bouw en de kosten ten laste te brengen van de begroting van 1955.

Op 14 juni 1955 verschijnt een interview in "De Rotterdammer" met Burgemeester Van Oers van Oosterhout. Hij spreekt groot respect uit voor de manier, waarop Schiedam het plan om een schoolbuitenhuis in Oosterhout te bouwen aanpakt. Hij vindt het een mooie opvatting van de wijze, waarop onderwijs moet worden gegeven.

Er is in Oosterhout volgens hem genoeg te zien en te beleven en aan natuurschoon ontbreekt het niet. Er zijn wel kamphuizen in de omgeving van Oosterhout. De Rotterdamse jeugd kent al jaren het tehuis aan de Rijksweg Breda-Tilburg, doch dat is uitsluitend voor vakantiedoeleinden. Maar de Schiedamse schooljeugd gaat een hele week de Brabantse natuur in en krijgt les in een omgeving, die Schiedam nu eenmaal niet bieden kan. De burgemeester hoopt wel dat de Schiedammertjes de natuur een beetje zullen ontzien, de Oosterhoutertjes willen er ook nog van kunnen genieten. Helaas denken vakantiegangers wel eens dat alles maar mag, zoals in zwembroekjes op de openbare weg lopen en kilo's papier achterlaten. "Tsja, daar valt weinig tegen te doen, als de mensen zelf niet wijzer zijn"

In een uittreksel van de notulen van de vergadering van B&W van 14 juni 1955 deelt de wethouder mede dat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant verlangen dat de koop geschiedt onder bepaling, dat het terrein bestemd is voor schooljeugd, ook bij eventuele verkoop, en onder een boetebeding van f. 10.000,--.

Het College verzet zich hiertegen niet, doch hoopt dat i.p.v. "schooljeugd" genoeg genomen zal worden met "jeugd".

Op 10 juni 1955 stuurt de gemeente Schiedam een brief aan de Stichting "Vacatieverblijven Lagere Schooljeugd" met de vraag of de Stichting bereid is de verzorging van de kinderen en het gebouw op zich te nemen.

Op 21 juli 1955 antwoordt het bestuur van de Stichting daarop bevestigend en stelt voor een contract op te stellen.

In het contract met de Stichting d.d. 9 juli 1956 is o.a. opgenomen dat de beheerder in dienst van de Stichting zal zijn.

De Stichting mag in de maand augustus en aansluitende vakantieweken gebruik maken van het Schoolbuitenhuis en de inventaris, waarbij Schiedamse groepen de voorkeur hebben.

Op 29 juni 1955 deelt B&W van Teteringen aan Schiedam mee dat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant nog geen goedkeuring heeft gegeven. Het is GS niet duidelijk of in het schoolbuitenhuis uitsluitend "kinderen in schoolverband en met schooltaak zullen verblijven, dan wel of de gemeente Schiedam voornemens is, bovendien gelegenheid te bieden tot recreatief buitenverblijf. In het laatst geval dient de gemeente Schiedam voor de exploitatie een vergunning krachtens de Provinciale Kampeerverordening aan te vragen.

Ook is de vraag gerezen of het schoolbuitenhuis ook gedurende de normale vakantieweken geopend zal zijn.

B&W van Teteringen verzoekt Schiedam hieromtrent zo spoedig mogelijk uitgebreid geïnformeerd te worden.

De gemeente Schiedam stelt op 4 juli 1955 een brief op dat het buitenhuis alleen voor kinderen in schoolverband en met schooltaak gebruikt zal worden. Zodat het aanvragen van een vergunning niet nodig zal zijn. Over opening in de vakantieperiode is nog geen besluit genomen.

Op 5 juli geeft B&W aan hiermee niet akkoord te gaan. De zaak dient afgehandeld te worden door de wethouder, die een paar dagen met vakantie is.

Op 21 juli wordt dan aan Teteringen geantwoord dat het schoolbuitenhuis in de eerder genoemde maanden uitsluitend voor kinderen in schoolverband en met schooltaak gebruikt zal worden. In de maand augustus zal het schoolbuitenhuis onder auspiciën van de Stichting "Vacatieverblijven in Nederland" voor Schiedamse jeugd buiten schoolverband worden ge-

exploiteerd. Mocht het gebouw in de overige maanden gebruikt worden, dan zal dit gebruik zich beperken tot de Schiedamse jeugd.

Op 9 augustus 1955 keurt GS van Zuid-Holland het krediet van f. 175.000,-- goed.

Op 3 november 1955 bericht B&W van Teteringen dat de verkoop is goedgekeurd door GS, maar dat wel eerst een kampeervergunning dient te worden aangevraagd, alvorens de voorgenomen bestemming kan worden verwezenlijkt.

Op 21 november 1955 verzoekt Schiedam GS van Noord-Brabant om een kampeervergunning te verstrekken.

Op 28 december 1955 geeft Gemeentewerken Schiedam aan het College aan dat het verleende krediet niet voldoende zal zijn om de kosten van de bouw en inrichting van het buitenhuis te dekken. Dit door prijsstijgingen en het toevoegen van een ziekenkamer. Ook werd verzuimd de matrassen mee te berekenen voor de inrichting. Het krediet zal moeten worden verhoogd met f. 12.720,--. Mogelijk komen er nog verdere verhogingen, omdat de PNEM nog geen opgave heeft gedaan voor de aansluiting op het lichtnet. Aan de gemeente Oosterhout is gevraagd of de brandleiding die op f. 7.000,-- begroot is, niet mede voor andere doeleinden kan dienen, zodat de kosten gedeeld kunnen worden.

Op 4 januari 1956 krijgt Gemeentewerken Schiedam machtiging tot het geven van opdrachten aan leveranciers voor de bouw en inrichting van het Schoolbuitenhuis. In maart 1956 wordt begonnen met de bouw.

Op 23 juni 1956 verschijnt een artikel in een Schiedamse krant (S.P.), waarin de hoogste klassen van de Schiedamse schooljeugd toch wel zeer bevoorrecht word genoemd, daar zij, door het wijze besluit van het gemeentebestuur, in de zomer een weekje kunnen doorbrengen in de vrije natuur. En dan nog wel op een unieke manier, namelijk in het Schiedamse Schoolbuitenhuis, een geslaagd compromis tussen een vakantiecamp en de gewone school. Oosterhout is bij de Schiedamse kinderen wel bekend vanwege de jaarlijkse Vakantieschool in het natuurbad "De Warande". Het heeft lang geduurd, want in 1954 was er al sprake van dat dit instituut er zou komen; er is blijkbaar lang aan gedokterd, maar nu is het op een oortje na gevild. Het gebouw ligt lekker diep verscholen in de Oosterhoutse "wildernis" en als men de weg niet precies weet, zal men het gebouw zelf nooit kunnen vinden. Want wie heeft erg in het idyllisch begroeide zandweggetje dat de toegangsweg vormt naar de school? Vanuit de voordeur zitten de kinderen meteen op de heide en vanuit de achterdeur in het bos, dat zorgvuldig gespaard is gebleven bij het bouwen.

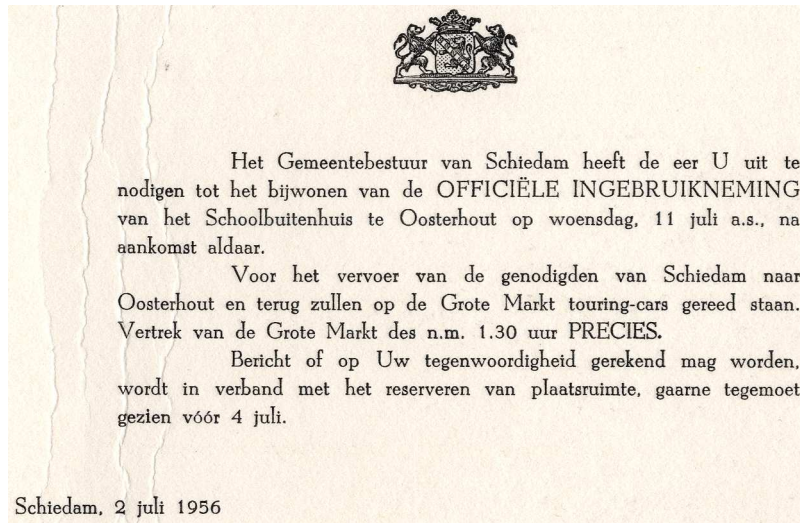
De mannen van de Oosterhoutse technische diensten weten mee te praten over de afgelegen ligging, want zij moesten een greppel van ongeveer 800 meter graven om de waterleidingen te leggen en de elektriciteit wordt aangevoerd door een aparte leiding van 2 km lengte!

Erg opvallend is het gebouw niet, slechts het helderrode dak is op enige afstand te zien. Heel indrukwekkend is de vorm ook niet, het is hoofdzakelijk opgetrokken van hout op een lichte fundering, heien hoeft niet op de Brabantse hei. Slechts de keuken en de aanverwante vertrekken zijn uit steen opgetrokken. Voor het zicht op de natuur zijn er grote ramen aangebracht. Vermeldenswaard is verder dat het buitenhuis voorzien is van een centrale verwarming. Hoewel het gebouw voornamelijk in de zomermaanden gebruikt zal worden, heeft met kennelijk met het Hollandse klimaat toch geen risico willen nemen.

Het gebouw is in nog geen vier maanden opgetrokken door de hoofdaannemer de Timmerfabriek "De Oude IJssel" uit Terborgh, in samenwerking met Bredero's Bouwbedrijf te Utrecht (voor de stenen keuken en de fundering).

Binnenkort kan de Schiedamse jeugd de geneugten van hun werk smaken.

Op 11 juli 1956 zal het gebouw officieel worden geopend. Daarvoor worden 40 personen van de betrokken instellingen uitgenodigd en 40 hoofden van alle lagere scholen uit Schiedam en Kethel.

In maart 1957 wordt door de H.A.V. bank, ter gelegenheid van hun 50-jarig bestaan, een radio met versterker aangeboden aan het Schoolbuitenhuis, dat in het belang van de Schiedamse jeugd in dank wordt aanvaard.

Op 14 juli 1959 schenkt Dhr. Hoek een Daalderop warmwaterboiler ten behoeve van de douche- en wastafel in het buitenhuis. De aanlegkosten komen wel ten laste van de gemeente. Ook deze schenking wordt in dank aanvaard.

Het tijdschrift "Schiedamse Gemeenschap" van 1 oktober 1957 wijdt een artikel aan het eenjarig bestaan van het Schoolbuitenhuis.

"De dolende wandelaar, die nu in dit herfstgetij eenzaam in het bos tussen Breda en Oosterhout naar het Schiedamse Schoolbuitenhuis loopt te zoeken, kan het gebeuren dat hij op zijn vragen van een streekbewoner het zonderlinge antwoord krijgt: "Ja, u gaat hier goed naar de kelder." Daarmee wordt overigens niets lugubers bedoeld, het is slechts een kortere aanduiding voor de Katjeskelder, het kampeercentrum, in welks onmiddellijke nabijheid het Schoolbuitenhuis is gebouwd, maar waarmee het verder weinig van doen heeft. Het is een prachtige omgeving: voor stadskinderen, die hier in volle schooltijd en in schoolverband wat extra levenslust moeten opdoen, een ongekende wereld op zichzelf. Al wijst het pad zich meestal vanzelf door het gerucht van spelende kinderen in de verte, het is de stilte die hier regeert. Een stilte die slechts geaccentueerd wordt door het ruisende blad, door een verre straaljager. Langs een bos van op echt degelijk Nederlandse wijze achter elkaar geplante dennestammetjes, langs zomerpaleisjes waarbij het onvermijdelijke Carpe Diem niet ontbreekt, bereikt men het duinachtige stuk natuur dat tot het buitenhuis behoort. Geen uitgelaten schare komt u tegemoet, want het schijnt hier ernst te zijn. Schijnt, want die ernst is maar zeer tijdelijk

Het is een van die droeve uren, waarin de regen triest neersijpelt en er geen kans op onmiddellijke opklaring is. De vier aanwezige onderwijskrachten hebben hun hoofden bij elkaar gestoken en na een moedeloze blik op de egaal grauwe lucht besloten het eerste deel van het woord schoolbuitenhuis eer aan te doen. Er is per slot een echt klaslokaal ter beschikking en een uurtje aardrijkskunde over verre landen met warme zonneschijn kan het druilerige weer buiten wel doen vergeten. Maar eigenlijk is dit een uitzondering. De instelling van het schoolbuitenhuis ontleent haar bestaansrecht voor de onderwijswereld en haar populariteit onder de kinderen meer aan de prachtige omgeving dan aan een streng gevolgd schoolstelsel. Anders dan bij de Vakantieschool der Schiedamse Gemeenschap, die in de vrije zomerweken recreatieve doelen nastreeft onder een kinderschare uit verschillende (zij het gelijk-gebaseerde) scholen, staat bij dit gemeentelijke schoolbuitenhuis het opvoedkundige

en bindende element voorop onder de groepen klasseggenootjes uit de hoogste klassen van telkens twee Schiedamse lagere scholen. Onder het spelen, waarbij de regen buiten maar zelden spelbreker is, leert men de natuur zien. Klassesaamhorigheid en het aanzien van de nu uit de schoolsfeer getreden onderwijzer winnen erbij in deze volledige gemeenschap, die van maandag tot zaterdag duurt.

In september was het een vol jaar geleden dat dit initiatief, waarmee de gemeente Schiedam talloze andere steden ver vooruit is, werd verwezenlijkt. De exploitatie heeft men in handen gegeven van de Stichting Vakantieverblijven voor de lagere schooljeugd in Den Haag, de organisatie berust bij het gemeentelijke bureau Onderwijs. Het houten gebouw is goed geoutilleerd met keurige slaap- en waszalen, klaslokaal, dagverblijf en keukenruimten, centrale verwarming (olie!), elektrisch licht en zelfs een modern radiotoestel. Het is logisch dat het verblijf iets jeugdherbergachtigs krijgt. Gezamenlijk opstaan, gemeenschappelijke maaltijden, activiteiten en bedtijd. En de onontbeerlijke properheid en stiptheid! Huisbeheerder Smulders en echtgenote, uit Ginneken, zorgen er wel voor dat de corveeërs er zich niet met een jantje-van-leiden van afmaken.

Van mei tot november draait het schoolbuitenhuis op volle toeren. Slechts in de grote vakanties stelt men het open voor andere belanghebbenden en in de winter houdt de boswachter een oogje in het zeil.

Maar ook dan staat het fraaie gebouw in zijn verlatenheid niet geïsoleerd van Schiedam: daarvoor zorgen de herinneringen van hen die er geweest zijn en de hunkering van degenen, die nog aan de beurt komen!"

Op 1 december 1957 wordt in een volgend artikel gemeld dat het buitenhuis dit jaar al wat eerder dan 1 november gesloten is, vanwege de rondgaande A-griep.

In maart 1958 verzoekt Gemeentewerken Schiedam enige werkzaamheden te mogen uitvoeren. Er dient een speciale trekkap aangebracht te worden op de schoorsteen, vanwege de vele val- en wervelwinden, veroorzaakt door de hoge beplantingen, waardoor de trek te laag is en lichte explosies in de ketel ontstonden.

Verder wordt verzocht drie keukenramen te verlagen, om de controle van de beheerder op het terrein te verbeteren, alsmede het uitzicht van het keukenpersoneel.

In de NSC (Nieuwe? Schiedamse Courant) van 6 oktober 1959 verschijnt (als enige) een wat kritische brief van een lezer, een onderwijzer die net een weekje met een groep kinderen in het Schoolbuitenhuis heeft doorgebracht. Hij vraagt zich, in een filosofische overpeinzing af, of het verblijf nu werkelijk gezien moet worden als een soort school-doen, gebonden aan een rooster, aan een methodiek, etc.? Hij schrijft: "Ons onderwijs, onze didactiek en onze pedagogiek, is bezig te vertechnieken. (.....) Het verliest aan oorspronkelijkheid en onmiddellijkheid van waarneming." Hij beschrijft wat het onderwijs inmiddels wel aan hulpmiddelen heeft, maar de ongedwongen, onmiddellijk waarneming is vaak verworden tot een armtierig plantje. De Schiedamse kinderen zijn grote stadsproducten en overall doemen voor hun de verboden op. Het kind wordt verdreven van de straat en mag genoeg nemen met constructies van een stel ijzeren stangen tussen de flats. En dan verbaast men zich over het ontstaan van nozem-groepen. Zich uitleven is er voor kinderen niet meer bij. Iets dat in het Schoolbuitenhuis in Oosterhout nog wel kan, mits men ze een zekere vrijheid gunt. Ze doen er een schat aan ervaring op in het beleven van de natuur.

Maar deze keer was het beheer in Oosterhout zeer scherp, zo scherp dat het ook aan de leiders leed berokkende. "Ontvangen met een hele serie aan jammerklachten over vorige scholen, over leiders, over vorige beheerders, was er geen sprake van eigen pedagogische inzichten te verwerklijken." Er werden, buiten de leiders om, maatregelen genomen tegen de kinderen, die voor de schrijver onbegrijpelijk waren. Hij vond het werk in het buitenhuis zwaar, omdat alles door de leiders en kinderen zelf gedaan moest worden, waartegen hij geen bezwaar had, maar wel tegen de strenge regels die ook voor de leiders golden, waardoor ze 's avonds niet even gezellig konden samen zijn. Het vorige beheer was soepel, me-

delevend en welwillend. Deze keer voelde het beheer als het ingrijpen in het gezag van de leiders.

Tot slot stelt hij voor de stoep wat te verbreden, zodat er minder zand het huis wordt ingelopen en een speelveld aan te leggen, omdat er niet meer op de vlakte voor het huis gespeeld mag worden.

Op 1 juni 1966 verschijnt er in eerder gemeld tijdschrift "Schiedamse Gemeenschap" nog een kort artikel over dagtochten die in de laatste twee weken van juli voor de leerlingen van de Schiedamse lagere scholen worden georganiseerd naar het prachtige openluchtbad "De Warande" in Oosterhout. In 1965 namen circa 400 kinderen aan deze tochten deel. Velen vragen zich af waarom deze tochten helemaal naar Oosterhout voeren. De reden hiervoor is nogal eenvoudig. In Oosterhout is nl. het "Schoolbuitenhuis" gelegen, waar elk kind tijdens zijn lagere-school-periode tenminste 1x gedurende 1 week naar toe gaat. Onder elkaar wordt er over deze bezoeken aan het "Schoolbuitenhuis" veel gesproken, hetgeen tot gevolg heeft dat de naam Oosterhout bij de Schiedamse jeugd min of meer een magische klank heeft gekregen. Daarom wordt ook dit jaar weer op een flinke deelname gerekend.

In een conceptprogramma jeugduitwisseling 1971 in hetzelfde tijdschrift op 1 mei 1971 wordt het schoolbuitenhuis nog vermeld als een onderdeel voor eten, een gezellige avond, een avondwandeling en overnachten.

In het tijdschrift "Ach Lieve Tijd" van 1 juni 2001, dat gewijd is aan de geschiedenis van het Schiedamse onderwijs wordt vermeld dat honderden Schiedammertjes het Schoolbuitenhuis in Oosterhout hebben bezocht en dat dit verblijf nog steeds regelmatig door leerlingen van Schiedamse scholen wordt bevolkt.

In een artikel in Muis van 1 oktober 2003 stelt Marcel Houtkamp van D66 dat hij Het Schoolbuitenhuis geen gemeentelijke kerntaak vindt. Het hoeft wat hem betreft niet meer op subsidie te rekenen. Daarmee bespaart de gemeente op jaarbasis 67.247 euro uit. De verkoop van het Schoolbuitenhuis is niet begroot en staat er als 'pro memorie' bij in de productenbegroting 2004.

Op 1 oktober 2010 word in hetzelfde blad nog melding gemaakt van de "Stadsvisie Schiedam 2030" waarin negen kernpunten van het onderwijsbeleid worden opgesomd. Daarin staat o.a. in het Uitvoeringsplan 2009-2012 en activiteitenplan voor januari-juli 2009: "Het bevorderen van integratie en het tegengaan van segregatie in het basisonderwijs." Bij 'actief burgerschap' en 'vriendschapsscholen' gaat het erom dat allochtone en autochtone leerlingen elkaar zoveel mogelijk (in bestaande activiteiten) ontmoeten. Te denken valt aan sportdagen, het Schoolbuitenhuis en naschoolse activiteiten.

Blijkbaar is het Schoolbuitenhuis dan nog niet afgestoten door de gemeente Schiedam. Dit is het laatste artikel dat ik er in de Schiedamse media over gevonden heb.

Tegenwoordig valt het als gewoon vakantieverblijf onder de Paasheuvelgroep, die in 2010 fuseerde met de stichting jeugdbuitenverblijven, zie:

<http://www.groepsgebouw.nl/groepsaccommodatie/groepsaccommodatie-brabant-oosterhout/Schiedams-Schoolbuitenhuis.aspx>.